

Polská ozvěna ze Zlaté Prahy roku 1909

Před víc než stovkou let posiloval českou informovanost v rámci multikulturní monarchie populární zemský obrázkový týdeník Zlatá Praha. Zpravodajství či připomínky velikánů polské literatury, divadelní tvorby nebo výtvarného umění nacházíme na stránkách všech ročníků Zlaté Prahy téměř pravidelně. Dokládá to i drobný text z roku 1909, podepsaný šifrou „R“. Jeho autorem byl redaktor František Kvapil, překladatel a přední propagátor česko-polských kulturních setkávání. Článek je zaměřen k jubileu někdejší hvězdy polského literárního romantismu, k připomenutí slavného rodáka z Tarnopolské oblasti.

Juliusz Słowacki (1809 -1849). Dvojitý pamětní den geniálního básníka, vedle Adama Mickiewicze nejskvělejšího zjevu svého písemnictví - připomněla si literatura polská v letošním roce. Třetího dubna bylo tomu 60 let, co zemřel Słowacki v Paříži, zdolán rychlými tuberkulemi. Na 4. září připadlo 100. výročí jeho narozenin v Krzemieńcu polském. Původně všeobecně udávané datum narození 23. srpna třeba přijímati za datum ruského kalendáře, tenkrát o 12 dní opozdilé za kalendářem novým, jak dokázáno bylo literárně historickým studiem poslední doby.

Juliusz Słowacki dočkal se doslova splnění svých blouznivých snů chlapeckých, v nichž si přával, aby Bůh dopřál mu života třeba krátkého a trpkého, ale poetického a slavného, památky nesmrtelné. Památku založil a utvrdil rozmachem svého básnického nadání, jímž dovedl spojit vrozenou obrazotvornost a ohnivý temperament, vlastnosti vypěstované a živěné romantickými vlivy literárními, s hlubokým a vroucím citěním moderního člověka, který prožil a protřpěl bouřlivé krize svého národa: nešťastné povstání polské v letech 1830-31 a léta emigrace.

Juliusz Słowacki dle dle portrétu Mordasewitzova, vpravo dle portrétu Tytusa Byczkowskeho, uprostřed je fotografie básníkovra rodného domu v Krzemieńcu.

Básnické začátky Słowackého lze snadno sváděti ke vlivům Byronovým a Mickiewiczovým, ale brzy podivuhodná fantazie nádherného a formou oslnivého lyrika, šlehající zvláštní elementární silou rozpjala se k samostatnému vzletu, soupeřící s básnickou slávou „Pana Tadeáše“ a „Dziadů“. První drama Słowackého „Kordyan“, když vyšlo anonymně v Paříži r. 1833, připisováno bylo všeobecně Mickiewiczovi, a to znamenalo již vítězství mladšího a kongeniálního jemu poety. Následující na to dramata „Balladyna“, „Lilla Veneda“ a „Mazepa“, básnická idylla „W Szajcarji“ a mystická báseň „Anhelli“ znamenají stálý vzestup. Sklon k mysticismu a polskému mesianismu v poslední tvůrčí periodě Słowackého byl stále silnější, souvisel patrně s rychle postupující chorobou.

Za živobytí svého nedosti porozuměn a nedoceněn u svých rodáků, teprve za desetiletí po svojí smrti Słowacki stoupal významem a vlivem. Dnešní mladá generace polská teprve s plným pochopením k němu se vrací a o něj se opírá, čehož nejlepším měřítkem je pronikavé studium Słowackého a ožívání jeho idejí v Polsce zvláště letos, v jubilejním roce geniálního lyrika. V Čechách Słowacki již v letech šedesátých byl vysoce ceněn a pilně překládán, jak o tom svědčí Jos. V. Fričovy „Listy o Słowackém“ (v Literárních Listech - příloze Národních Listů z roku 1865), překlady J. Golla, E. Vávry, O. Mokrého, F. L. Hovorky a j. (R)

Zlatá Praha, ročník XXVI, 1909, č. 51. Text a snímky na s. 610.

Polskou kulturu - oblíbené pohodové místo k návštěvě, k posezení i zajímavým nákupům si z konce šedesátých let XX. věku ještě dobře pamatují. Sídli v novobaročném paláci č. 19 (roh Václavského nám. a Jindřišské, pravá strana náměstí při pohledu z terasy Národního muzea). Palác byl postaven r. 1895 pro pojišťovnu Assicurazioni Generali, podle projektu architektů Osvalda Polívky a Bedřicha Ohmana. Průčelí domu zdobí kamenné a bronzové postavy od Stanislava Suchardy, Bohuslava Schnircha, Čenka Vosmíka a dalších sochařských mistrů. V objektu (podél Jindřišské ulice) byla později dodatečně prolomena pasáž. V paláci sídlil dlouhá léta Úřad pro normalizaci a měření a Polské informační a kulturní středisko. Jak to s česko-polskou kulturní vzájemností vypadá dnes? Kdo hledá, najde. Např. časopis „Lidé města“ a v něm srovnávací studii slavisty Ondřeje Klípy.

Poláci v Praze tvořili početně významnou skupinu od 19. století, kdy přicházeli především z rakouské Haliče řemeslníci, úředníci i umělci a inteligence. V roce 1887 založili v Praze Polský Klub (Klub Polski; KP) „pro kultivování a popularizování polského jazyka a literatury i pro podporu společenského života v Praze žijících Poláků jako první polskou krajanskou organizaci v Evropě. V roce 1899 pak i polskou školu v Praze.

Klípa, Ondřej: Polská národnostní menšina v Praze a problém mladé generace.

In: Lidé města / Urban People, 2005, s. 52-74. Časopis vydává Fakulta humanitních studií UK v Praze.

„Lidé města“ je recenzovaný odborný časopis, věnovaný antropologickým vědám s důrazem na problematiku města a příbuzným společenskovedním a humanitním disciplínám. Text celé studie Mgr. O. Klípy, PhD. je volně dostupný na adrese <http://lidemesta.cz/old/index.php?id=353>. A kam teď za historickou i současnou polskou literaturou? Rovnou do centra Prahy. „Polský Institut“ s dobře vybavenou a doplňovanou knihovnou je na adrese Malé náměstí 1, vchod z Karlovy ul. č. 27.

-mt-